

Badania dla Komitetu CULT — Podejście Unii Europejskiej do wielojęzyczności we własnej polityce komunikacyjnej

W niniejszym badaniu ocenia się podejście UE do wielojęzyczności w polityce komunikacyjnej. Stosuje się podejście mieszane, w tym przegląd literatury, analizę prawną i polityczną, analizę ilościową stron internetowych UE, wywiady z ekspertami z UE oraz analizę danych z badań.

Najważniejsze ustalenia

Instytucje, organy i agencje UE formalnie wypełniają unijne zobowiązania dotyczące wielojęzyczności. Ułatwia to elastyczność w zakresie obowiązków regulacyjnych oraz brak kompleksowych ram zapewniających wspólne standardy dostosowane do ery cyfrowej, zwłaszcza w odniesieniu do stron internetowych UE.

Rozporządzenie nr 1 stanowi podstawę prawną zobowiązań UE w zakresie wielojęzyczności. Określono w nim zasady określające języki, które mają być stosowane przez instytucje, organy i agencje UE, a także zapewnia podmiotom UE elastyczność w decydowaniu, które języki mają być stosowane w konkretnych przypadkach, np. w dokumentach roboczych lub wewnętrznych spotkaniach z ekspertami. Wielojęzyczna komunikacja cyfrowa nie została do tej pory uwzględniona w rozporządzeniu nr 1 ani w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). W związku z tym wiele treści publikowanych w internecie nie jest tłumaczone, ponieważ jest postrzegane jako produkt uboczny komunikacji wewnętrznej. Oznacza to, że publikowane dokumenty, które mogą mieć wpływ na obywateli, przedsiębiorstwa i państwa członkowskie, mogą nie zawsze być dostępne w ich języku.

Niniejszy dokument stanowi streszczenie badania pt. „Podejście Unii Europejskiej do wielojęzyczności we własnej polityce komunikacyjnej”. Pełne badanie, które jest dostępne w języku angielskim, można pobrać pod adresem: <https://bit.ly/3TpqJ8e>

Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej

Autorzy: Kierownik projektu: Dr Carlos MENDEZ (Europejskie Centrum Badań Politycznych
(EPRC Delft i Glasgow, University of Strathclyde)

Zespół projektowy: Dr Michele GAZZOLA, Prof. Laure CLEMENT-WILZ, dr Vasiliki TRIGA, dr
Fernando MENDEZ, dr Costas DJOUVAS, Antonis CHARAMBOULOS, prof.

PE 699.648 – wrzesień 2022 r.

W badaniu tym, opierając się na rozumowaniu prawnym, stwierdzono, że **obowiązki związane z wielojęzycznością powinny mieć zastosowanie do określonych rodzajów treści stron internetowych**. W tym celu proponuje się wielojęzyczną typologię potrzeb w celu wyjaśnienia rodzajów treści, które powinny być traktowane priorytetowo w przypadku tłumaczenia. Opiera się ona na klasyfikacji rankingowej: a) *podstawowych dokumentów*, które są prawnie zobowiązane do udostępniania lub przedkładania we wszystkich językach UE; *dokumenty podstawowe*, które powinny być dostępne we wszystkich językach urzędowych UE ze względu na ich merytoryczną treść i potencjalny wpływ na prawa i obowiązki obywateli, przedsiębiorstw i organów publicznych, np. wytyczne dotyczące pomocy państwa, unijne programy finansowania lub zaproszenia do składania ofert; oraz c) dokumenty drugorzędne, które stanowią niższy priorytet w zakresie wielojęzycznych potrzeb i dostępności, oraz w których można by wykorzystać tłumaczenie maszynowe w przypadku niedostępności zasobów na potrzeby tłumaczenia przez człowieka.

Badanie ujawnia znaczne różnice w dostępności wielojęzycznych treści, które powinny być dostępne we wszystkich językach urzędowych. Jest to wynik oceny wielojęzycznych wyników opartych na zastosowaniu wielojęzycznej typologii potrzeb na stronach internetowych instytucji UE. Strony internetowe Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Centralnego nie sprawdzają się dobrze w publikacji sekcji zawierających „głównie podstawowe” i „głównie podstawowe” treści, które powinny być dostępne we wszystkich językach UE. Natomiast działania stron internetowych Rady Europejskiej/Rady Unii Europejskiej, TSUE i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego są bardzo dobre. Parlament Europejski ma również stosunkowo wysoki wynik.

Innym ważnym wnioskiem jest **to, że systemy językowe instytucji, organów i agencji UE nie są wystarczająco przejrzyste i sformalizowane**. Reżimy czasami nie są określone lub często są niejasne. Podobnie większość instytucji i organów UE opublikowała politykę językową strony internetowej, ale większość agencji tego nie zrobiła. Jest to niezgodne z zaleceniami Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, w których wzywa się do jasnego określenia i opublikowania polityki dotyczącej używania języków urzędowych UE.

Szeroki zakres systemów językowych, praktyk i polityki językowej strony internetowej nie jest systematycznie monitorowany i weryfikowany przez UE. Jest to szkodliwe dla przejrzystości i odpowiedzialności, a także utrudnia bardziej sformalizowane podejście do wielojęzycznej komunikacji ze wspólnymi standardami.

Zmienność w dostarczaniu wielojęzycznych treści na stronach internetowych UE i w ich obrębie oznacza, że ten kanał komunikacji nie zawsze odpowiada potrzebom wszystkich odbiorców docelowych. Analiza 13 stron internetowych UE o najbardziej wielojęzycznych treściach wykazała, że niektóre z nich dobrze sprawdziły się pod względem indeksu wielojęzycznego, który uwzględnia różne części treści strony internetowej, podczas gdy inne działały gorzej. Najwyższe wielojęzyczne oceny dotyczyły sześciu stron o wynikach znacznie powyżej średniej z 13 stron internetowych (Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Rada Unii Europejskiej/Rada Europejska (wspólna strona internetowa), Europejski Trybunał Obrachunkowy, Parlament Europejski, Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy oraz Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich). Drugi klaster stron internetowych ma średnie wyniki i obejmuje Komisję Europejską (najbliżej średniej ze stron internetowych UE) oraz Europejską Agencję Chemikaliów i Europejski Komitet Regionów (oba z niższymi wynikami). Ostatni klaster obejmuje cztery strony internetowe o niskiej dostępności wielojęzycznych treści (Europejski Bank Centralny, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności, Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej). Ponadto większość stron internetowych agencji UE (które oprócz powyższego oceniono w sposób jakościowy) nie publikuje treści we wszystkich językach urzędowych i jest w rzeczywistości jednojęzyczna w języku angielskim.

Alternatywny wielojęzyczny indeks, który analizuje jedynie całkowitą liczbę stron internetowych, bez uwzględnienia różnic w poszczególnych kategoriach treści, zwiększa wydajność dwóch stron internetowych w niewielkim stopniu (Parlament Europejski i Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej), ale zmniejsza wydajność większości stron internetowych, bardzo dramatycznie w niektórych przypadkach, takich jak Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich.

W przypadku gdy używany jest tylko język angielski, dostępność treści publikowanych w UE jest niska. Analiza badania dotyczącego edukacji dorosłych przeprowadzonego przez Eurostat (2016 r.) pokazuje, że około jedna trzecia mieszkańców UE w wieku od 25 do 64 lat mówi tylko językiem ojczystym (językami ojczystymi). W UE nie ma wspólnego języka używanego na bardzo dobrym poziomie (tj. jako native speaker lub jako język obcy na poziomie biegłym) przez większość ludności. Około 20 % dorosłych mieszkańców UE jest w stanie komunikować się na bardzo dobrym poziomie w języku niemieckim, a następnie w języku francuskim (około 16 %), włoskim (14 %) i angielskim (13 %). Jeżeli dokument jest publikowany tylko w języku angielskim, odsetek 13–45 % dorosłej populacji UE jest w stanie go zrozumieć (zakres w zależności od wskaźnika używanego do pomiaru biegłości językowej). Udział ten wzrasta do 43-65 % w trójjęzycznej polityce komunikacyjnej (z wykorzystaniem języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego). W pełni wielojęzyczna polityka komunikacyjna zapewnia dostęp do treści dla 97-99 % dorosłych mieszkańców UE.

Brak uwagi na znaczenie wielojęzyczności w polityce komunikacyjnej może potencjalnie podsycać postrzeganie UE jako odległej i oderwanej od obywateli, biorąc pod uwagę obecny podział umiejętności językowych wśród ludności. Systemy językowe UE są wynikiem aktu równowagi między różnymi interesami, w tym znacznymi ograniczeniami zasobów. Stanowi to wyzwanie polityczne i operacyjne dla instytucji UE. System wielojęzyczny, choć nie jest wolny od zasobów, jest najskuteczniejszą i dostępną polityką komunikacyjną, biorąc pod uwagę obecny podział umiejętności językowych wśród mieszkańców UE.

Rekomendacje

Na podstawie wyników tego badania proponuje się następujące zalecenia.

- * **Zalecenie 1: Opracowanie wspólnych i przejrzystych ram i standardów komunikacji wielojęzycznej, w tym w sferze cyfrowej.** W przypadku braku politycznego apetytu na reformę rozporządzenia nr 1 Parlament Europejski mógłby propagować ustanowienie formalnych wspólnych ram i standardów w drodze porozumienia międzyinstytucjonalnego. Komunikacja w UE za pośrednictwem internetu powinna podlegać obowiązkowi wielojęzyczności nie tylko w odniesieniu do treści zdefiniowanych w niniejszym badaniu jako „podstawowe”, ale także w odniesieniu do treści „podstawowych”.
- * **Zalecenie 2: Zinstytucjonalizowanie regularnego monitorowania zgodności z prawem, przejrzystości administracyjnej i wykorzystania zasobów w celu zapewnienia wielojęzycznej komunikacji za pośrednictwem sprawozdania okresowego.**
- * **Zalecenie 3: Ustanowienie urzędnika ds. wielojęzyczności w celu przeglądu praktyk, systemów językowych i polityki językowej strony internetowej.** Urzędnik powinien być odpowiedzialny za okresowe sprawozdanie z monitorowania i odpowiadać przed Parlamentem Europejskim.
- * **Zalecenie 4: Promowanie posługiwania się językami urzędowymi w komunikacji cyfrowej w celu poprawy dostępności i bliskości z obywatelami.**

- * **Zalecenie 5: Zwiększenie środków budżetowych UE na wielojęzyczność.** Pomoże to przeciwdziałać cięciom usług tłumaczeń pisemnych i ustnych, które miały miejsce w ostatnich latach.

Więcej informacji

Niniejsze streszczenie jest dostępne w następujących językach: Angielski, francuski, niemiecki, włoski i hiszpański. Badanie, które jest dostępne w języku angielskim, oraz streszczenia można pobrać na stronie:

<https://bit.ly/3TpqJ8e>

Więcej informacji na temat badań Departamentu Tematycznego dla CULT:

<https://research4committees.blog/cult/>

Zrzeczenie się odpowiedzialności i prawa autorskie. Za opinie wyrażone w niniejszym dokumencie odpowiadają wyłącznie autorzy i niekoniecznie reprezentują oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego. Zezwala się na powielanie i tłumaczenie do celów niekomercyjnych, pod warunkiem że źródło jest potwierdzone, a Parlament Europejski otrzyma wcześniejsze powiadomienie i kopię. © Unia Europejska, 2022 r.

© Obraz na stronie 1 używany na licencji Adobe Stock

Administrator ds. badań: Pierre HERIARD, Balazs MELLAR, Kristiina MILT asystentka redakcyjna: Anna Dembek

Skontaktuj się z nami: Poldep-cohesion@ep.europa.eu

Niniejszy dokument jest dostępny w Internecie pod adresem: www.europarl.europa.eu/supporting-analyses